Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2017:120

LS 2017-0739

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2017:25 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att införa kvinnofridscertifiering i vården

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL LS 2017-0084
2017-11-14

Kl. 10:00-10:30

§§227-270

§ 254
Motion 2017:25 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att införa kvinnofridscertifiering i vården

LS 2017-0739

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) har lämnat en motion om att införa en kvinnofridscertifiering av vården, vilken skulle genomföras i flera steg och börja med en certifiering av akutmottagningarna.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 oktober 2017
Motion 2017:25
Hälso- och sjukvårdsnämnden den 28 september 2017
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 17 augusti 2017

Yrkanden

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 1 november 2017.

Följande yrkande framförs:
Bifall från ordföranden Irene Svenonius (M) till landstingsrådsberedningens förslag att anse motionen besvarad.
Bifall till motionen från Gunilla Roxby Cromvall (V), Dag Larsson (S) och Susanne Nordling (MP).

Propositionsordning

Ordföranden frågar på vart och ett av de framförda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådberedningens förslag.

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL LS 2017-0084
2017-11-14

Kl. 10:00-10:30

§§227-270

Beslut

Landstingsstyrelsen beslutar, enligt landstingsrådsberedningens förslag, föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Reservation
Dag Larsson (S), Jens Sjöström (S), Talla Alkurdi (S), Anders Lönnberg (S) och Johan Sjölander (S) samt Susanne Nordling (MP), Tomas Eriksson (MP) och Malin Karlsson (MP) och Gunilla Roxby Cromvall (V) reserverar sig muntligt mot beslutet till förmån för sina egna yrkanden.

Expedieras till

Landstingsfullmäktige
Akten

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-11-01

LS 2017-0739

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:25 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att införa kvinnofridscertifiering i vården

Föredragande landstingsråd: Ella Bohlin

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) har lämnat en motion om att införa en kvinnofridscertifiering av vården, vilken skulle genomföras i flera steg och börja med en certifiering av akutmottagningarna.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Våld i nära relationer är ett mycket stort problem och det är ett område där landstinget behöver stärka sin kompetens och kunskap. Motionären föreslår att det ska införas en kvinnofridscertifiering i vården. Landstinget arbetar med att ta fram ett regionalt vårdprogram om våld i nära relationer. Vårdprogrammet ska vara ett stöd för vårdgivaren och personal i vården i deras arbete med våld i nära relationer. Vårdprogrammet ska också tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar och kapacitet att känna igen personer som är utsatta för våld.

Det finns en enhet inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen som arbetar specifikt med våld i nära relationer där kvinnovåld är en del. Landstinget finansierar också tillsammans med alla 26 kommuner i länet och polisen kunskapscentret Origo. Kunskapscentret Origo vänder sig till ungdomar och unga vuxna personer som upplever hedersrelaterat förtryck. För att stärka medarbetarnas trygghet i och kompetens kring hedersrelaterat våld

och våld i nära relationer behöver tillgången till information till vårdgivarna vara god. Origo samt Kunskapscentrum om våld i nära relationer ska erbjuda alla vårdgivare inom Stockholms läns landsting utbildning, men också råd och stöd. Formerna för detta tas fram i en handlingsplan för landstingets arbete mot hedersrelaterat våld.

Det arbete som nu pågår i det regionala vårdprogrammet om våld i nära relationer och andra pågående åtgärder på nationell och regional nivå bör analyseras och utvärderas innan ställning tas till en mer formaliserad certifiering av vårdgivare.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 oktober 2017
Motion 2017:25
Hälso- och sjukvårdsnämnden den 28 september 2017
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 17 augusti 2017

Irene Svenonius

Ella Bohlin

Gustaf Drougge

Stockholms läns landsting

2017-10-09
LS 2017-0739

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Ingela Erneholm

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:25 av Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) om att införa kvinnofridscertifiering i vården

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) har lämnat en motion om att införa en kvinnofridscertifiering av vården, vilken skulle genomföras i flera steg och börja med en certifiering av akutmottagningarna.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 oktober 2017
Motion 2017:25
Hälso- och sjukvårdsnämnden den 28 september 2017
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 17 augusti 2017

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) har lämnat en motion om att kvinnofridscertifiera vården så att våldsutsatta kvinnor vet vilken hjälp de kan få i samband med att de söker vård.

Landstinget arbetar med att ta fram ett Regionalt vårdprogram om våld i nära relationer. Vårdprogrammet ska vara ett stöd för vårdgivare och vårdpersonal i arbetet med våld i nära relationer och tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar såväl som möjligheter att identifiera personer utsatta för våld. Det arbetet, tillsammans med utbildningar och andra pågående

åtgärder på regional och nationell nivå, bör utvärderas innan ställning tas till en mer formaliserad certifiering av vårdgivare. Förvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Gunilla Roxby-Cromvall m.fl. (V) har lämnat en motion om att kvinnor som är våldsutsatta inte alltid vet om att de kan få hjälp av hälso- och sjukvården gällande sin utsatta situation. En certifiering skulle enligt motionärerna tydliggöra vilken hjälp kvinnorna kan få, vilket skulle innebära att fler kvinnor skulle våga ta steget och be om hjälp. I motionen föreslås att en certifiering införs i flera steg där det första steget skulle vara att certifiera akutmottagningarna. Steg två föreslås vara certifiering av beroendevården och steg tre primärvården.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har yttrat sig i ärendet.

Överväganden
Stockholms läns landsting har sedan 2005 haft ett handlingsprogram för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor. Handlingsprogrammet har reviderats vid tre tillfällen, senast 2008. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har i uppdrag att ta fram ett Regionalt vårdprogram om våld i nära relationer. Arbetet startar under hösten 2017. Vårdprogrammet ska vara ett stöd för vårdgivare och vårdpersonal i arbetet med våld i nära relationer och tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar såväl som möjligheter att identifiera personer utsatta för våld. Vårdprogrammet ska också vara ett stöd för vårdpersonal vad gäller handläggning och dokumentation i patientärenden där det förekommit våld i en nära relation. Det regionala vårdprogrammet ska ersätta det tidigare handlingsprogrammet.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomförde 2012–2013 en tillsyn av hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Tillsynen resulterade i att Socialstyrelsen 2014 utkom med föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) för hälso- och sjukvård samt tandvård vad gäller arbetet med våld i nära relationer. För hälso- och sjukvårdens del gäller skyldigheten att ha rutiner för samverkan internt och externt, rutiner för orosanmälningar till socialtjänsten när man misstänker att ett barn far illa (14 kap. 1 § socialtjänstlagen), rutiner för att handlägga patientärenden när det föreligger skyddade personuppgifter och rutiner för att dokumentera symptom, tecken och åtgärder i patientjournal. Av de allmänna råden framgår att vårdgivare bör se till att personal i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter har kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående.

År 2011 tog Stockholms läns landsting beslut om att starta ett Kunskapscentrum om våld i nära relationer. Verksamheten startade under 2013 och har som främsta uppdrag att bidra till kompetenshöjande insatser riktade till hälso- och sjukvården i syfte att upptäcka och bemöta personer utsatta för våld av en närstående. En viktig uppgift för Kunskapscentrum om våld i nära relationer är att sprida information om hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens ansvar i förhållande till de övergripande riktlinjer och policyer som har publicerats under senare år. Detta sker främst genom utbildningsinsatser men även via webbplatser (Vårdgivarguiden och Viss.nu) samt i de utvecklingsarbeten och projekt som initieras av hälso- och sjukvården. Kunskapscentrum om våld i nära relationer kommer att överföras i höst till Akademiskt primärvårdscentrum inom SLSO och kommer då att verka närmare vårdgivarna.

Ett utvecklingsarbete vid Danderyds sjukhus resulterade i en webbutbildning om våld i nära relationer. Webbutbildningen har granskats av sakkunniga och testats på Danderyds sjukhus och därefter utvärderats. Webbutbildningen kommer från och med den 1 september 2017 finnas tillgänglig via det öppna Lärtorget för samtliga vårdgivare. Utbildningen syftar till att ge hälso- och sjukvården grundläggande kunskap om våld i nära relationer och vara ett stöd för vårdgivaren i arbetet att ta fram rutiner.

Under 2015 utkom Universitetskanslersämbetet (UKÄ) med en rapport om hur mänskliga rättigheter, mäns våld mot kvinnor och våld mot barn beaktas i högre utbildning. Enligt UKÄ behöver lärosätena vidta flera åtgärder – främst inom områdena våld mot barn och mäns våld mot kvinnor – för att studenterna ska vara rustade att möta utsatta individer och grupper i sin kommande yrkesutövning. Studenter som utbildar sig till läkare, sjuksköterskor, psykologer och arbetsterapeuter nämns särskilt i rapporten. Inom ett par år kan vi förvänta oss att dessa yrkesgrupper har kunskap om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och våld mot barn när de påbörjar sitt patientarbete. En webbutbildning om våld i nära relationer för hälso- och sjukvården medför att redan yrkes-verksamma också besitter den kunskap som nyutexaminerade har fått tillgodogöra sig.

I regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor finns också en målsättning om förbättrad kunskap och metodutveckling för berörda yrkesgrupper. I skrivelsen diskuteras även

behovet av förbättrad hälso- och sjukvårdsstatistik vad gäller våldsrelaterade skador, dels för mätningar av våldets omfattning och insatser och dels som underlag för uppföljningsbara indikatorer. Ansvaret för utvecklingen av detta arbete ligger på den nya Jämställdhetsmyndigheten som startar sitt arbete under 2018. Från 2018 och fram till 2026 har myndigheten i uppdrag att implementera regeringens nationella strategi för att motverka mäns våld mot kvinnor. I flera av regeringens skrivelser och utredningar framhålls hälso- och sjukvården som en mycket viktig aktör i utvecklingen av arbetet med våld i nära relationer. Det är därför tänkbart att hälso- och sjukvården kan komma att få ett utökat ansvar i arbetet med våld i nära relationer.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att de ovan beskrivna verksamheterna och åtgärderna i länet bör utvärderas innan ställning tas till en mer formaliserad certifiering av vårdgivare. Landstinget bör också avvakta den nya Jämställdhetsmyndighetens verksamhet som kan komma att beröra hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Mot bakgrund av detta föreslår förvaltningen att landstinget i nuläget inte går vidare med en certifieringsprocess och att motionen bör anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet har inte några ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef ledningsstab

Beslutsexpediering:
Akt
Landstingsfullmäktige

Godkänd av Malin Frenning, 2017-10-06

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -05- 09
Dnr LS 2017-0739

2017-25

Stockholms läns landsting

Stockholms läns landsting
2017-05-09

Motion av Gunilla Roxby-Cromvall (v) och Birgitta Sevefjord (v) om att införa kvinnofrids-certifiering i vården

Dagligen utsätts kvinnor för våld eller hot om våld. Ett våld som påverkar alla delar av en kvinnas liv. Även barn som lever i denna miljö drabbas hårt. Våld mot kvinnor är idag ett stort hot mot folkhälsan. Stockholms läns landsting har därför för över 10 år sedan, i bred politisk samsyn och tillsammans med dåvarande Centrum för folkhälsa utarbetat ett handlingsprogram för våldsutsatta kvinnor. Programmet utarbetades för att vara ett stöd för samtliga av landstingets verksamheter, som t.ex. primärvård, akutsjukvård, barnmorskemottagningar och BVC, tandvård men också för kollektivtrafiken. Tanken var att detta program skulle brytas ner till lokala handlingsplaner.

Hälso- och sjukvården kommer ständigt i kontakt med våldsutsatta kvinnor. Många låter bli att berätta om våld och sexuella övergrepp som oftast är partnerrelaterat och som de utsatts för. När de väl söker hjälp är det oftast till hälso- och sjukvården som de kommer.

Enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) så utsätts var fjärde kvinna och var sjätte man för våld av en närstående någon gång i livet. Cirka 30 000 ärenden /år inkommer till polisen som handlar om våld i nära relationer, men mörkertalet är stort. På länets akutsjukhus sökte bara 430 kvinnor och 305 män akut vård för våld av nära anhörig förra året. Få söker för trauma, orsakad av misshandel, och de som söker berättar inte alltid om vad som orsakat skadorna. De flesta söker dock för diffusa besvär som huvudvärk, ätstörningar eller depression.

Vissa grupper löper större risk att utsättas för våld och våldsutsattheten kan vara svårare för vården att upptäcka. Språk, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar, missbruk, ålder och sexuell identitet är faktorer som kan påverka den utsatta personens situation, möjlighet att berätta om sin utsatthet och söka stöd och hjälp. Att leva i ett sammanhang där hedersrelaterade normer är viktiga att upprätthålla kan också utgöra en särskild sårbarhetsfaktor. Det kan också vara så att det, på grund av allmänt rådande föreställningar om våld och våldsutsatta, kan vara svårt för vårdpersonal att tänka sig att patienter som är äldre, missbrukar eller lever i en samkönad relation kan vara utsatta för våld av sin partner.

Inga tecken i samhället visar att våldet mot kvinnor minskar. Handlingsprogrammet har framförallt fokuserat på utbildning av personal, så att de ska bli bättre på att se symptom på om våld kan förekomma men också för att personalen ska veta hur de ska göra för att hjälpa kvinnan.

Vi vet också att en kvinna som är våldsutsatt av en man bryts ner systematiskt och hennes självförtroende är i botten. Att berätta om sin situation kanske vid ett kort läkarbesök är ett oöverstigligt hinder. Hela kvinnans livssituation och liv är hotat och att våga börja berätta är

ett mycket stort steg. Men kvinnorna som är våldsutsatta vet inte alltid själva om att de kan få hjälp av hälso- och sjukvården, att de kan få ta upp sin livssituation då de söker vård.

En certifiering skulle med tydlighet visa kvinnorna att i den vårdform de söker hjälp kan de också få hjälp med sin svåra och utsatta situation. Med största sannolikhet skulle det innebära att fler kvinnor vågar ta steget och be om hjälp.

En certifiering skulle kunna genomföras i flera steg. Steg ett är att certifiera våra akutmottagningar dit många kvinnor kommer akut. Steg två i prioriteringsordning är beroendevården, då vi vet att det finns en stark koppling mellan kvinnor i missbruk och att vara utsatt för både fysiskt och psykiskt våld. Steg tre är primärvården, dit vi vet att kvinnorna kommer med diffus smärtproblematik och där bakomliggande orsak kan vara utsatthet för våld.

Det är nu dags att gå vidare med att införa en certifiering av de vårdenheter som kan hjälpa dessa utsatta kvinnor.

Vi föreslår därför landstingsfullmäktige besluta

att införa en certifiering för vård mot våldsutsatta kvinnor.

att denna ska införas i flera prioriterade steg enligt motionens intention

Gunilla Roxby Cromvall (v)

Birgitta Sevefjord (v)

Isabell Flygare (v)

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

PROTOKOLLSUTDRAG 8/2017
§ 222

SAMMANTRÄDESDAG
2017-09-28

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2017-09-29

§ 222 Yttrande över motion 2017:25 av Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) om att införa kvinnofridscertifiering i vården HSN 2017-1195

Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2017:25 om att införa kvinnofridscertifiering i vården. I motionen föreslår av Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) att Stockholms läns landsting inför en certifiering av vård för våldsutsatta kvinnor i flera steg där akutsjukvården ska prioriteras. I steg två föreslås beroendevården certifieras och steg tre omfattar primärvård.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-08-17
Motion (2017:25) av Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) 2017-05-09
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4)
UKÄ, Rapport 2015:25
En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (Utdrag, kap. 5, sid 109–155 ur Skr. 2016/17:10)

Yrkanden
1) Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Håkan Jörnehed (V) yrkar bifall till motionen.

Proposition
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande.

Reservationer
Håkan Jörnehed (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Deltar inte i beslutet
Susanne Nordling (MP) och Dag Larsson (S) anmäler att MP- och S-ledamöterna inte deltar i beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Henrik Haij

Expedieras
Akten
LS-stab

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-08-17

HSN 2017-1195

Handläggare:
Carina Gyllner Bergmark

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-09-28

Yttrande över motion 2017:25 av Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) om att införa kvinnofridscertifiering i vården

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2017:25 om att införa kvinnofridscertifiering i vården. I motionen föreslår av Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) att Stockholms läns landsting inför en certifiering av vård för våldsutsatta kvinnor i flera steg där akutsjukvården ska prioriteras. I steg två föreslås beroendevården certifieras och steg tre omfattar primärvård.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2017-08-17
Motion (2017:25) av Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) 2017-05-09
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4)
UKÄ, Rapport 2015:25
En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (Utdrag, kap. 5, sid 109–155 ur Skr. 2016/17:10)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Motionen

I motionen föreslår Gunilla Roxby-Cromvall (V) och Birgitta Sevefjord (V) att införa kvinnofrids-certifiering inom hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting. Som framgår av motionen har Stockholms läns landsting sedan 2005 haft ett handlingsprogram för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor.

Befintligt handlingsprogram

Handlingsprogrammet har reviderats vid tre tillfällen, senast 2008. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har av Stockholms medicinska råd (SMR) fått i uppdrag att ta fram ett Regionalt vårdprogram om våld i nära relationer.

Arbetet startar under hösten 2017. Vårdprogrammet ska vara ett stöd för vårdgivare och vårdpersonal i arbetet med våld i nära relationer och tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar såväl som möjligheter att identifiera personer utsatta för våld. Vårdprogrammet ska också vara ett stöd för vårdpersonal vad gäller handläggning och dokumentation i patientärenden där det förekommit våld i en nära relation. Det regionala vårdprogrammet ska ersätta det tidigare handlingsprogrammet.

Socialstyrelsen
Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomförde 2012–2013 en tillsyn av hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Tillsynen resulterade i att Socialstyrelsen 2014 utkom med föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) för hälso- och sjukvård samt tandvård vad gäller arbetet med våld i nära relationer.

För hälso- och sjukvårdens del gäller skyldigheten att ha rutiner för samverkan internt och externt, rutiner för orosanmälningar till socialtjänsten när man misstänker att ett barn far illa (14 kap. 1 § Socialtjänstlagen), rutiner för att handlägga patientärenden när det föreligger skyddade personuppgifter och rutiner för att dokumentera symptom, tecken och åtgärder i patientjournal. Av de allmänna råden framgår att vårdgivare bör se till att personal i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter har kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående. Vårdgivare bör även avgöra när och hur personalen ska ställa frågor om våld för att kunna identifiera våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver vård och omvårdnad.

Under 2014 utkom Socialstyrelsen även med vägledning för hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer och 2015 publicerades en handbok som stöd i arbetet att omsätta föreskrifter och allmänna råd i praktiken.

Sedan 2016 har landsting och regioner möjlighet att ansöka om statsbidrag för utvecklingen av arbetet med våld i nära relationer. Bidraget syftar till att underlätta införandet av de rutiner som föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) ålägger vårdgivarna att upprätta.

Kunskapscentrum om våld i nära relationer
År 2011 tog Stockholms läns landsting beslut om att starta ett Kunskapscentrum om våld i nära relationer. Verksamheten startade under 2013 och har som främsta uppdrag att bidra till kompetenshöjande insatser riktade

till hälso- och sjukvården i syfte att upptäcka och bemöta personer utsatta för våld av en närstående.

En viktig uppgift för Kunskapscentrum om våld i nära relationer är att sprida information om hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens ansvar i förhållande till de övergripande riktlinjer och policyer som har publicerats under senare år. Detta sker främst genom utbildningsinsatser men även via webbplatser (Vårdgivarguiden och Viss.nu) samt i de utvecklingsarbeten och projekt som initieras av hälso- och sjukvården.

Utbildning
Ett utvecklingsarbete vid Danderyds sjukhus resulterade i en webb-utbildning om våld i nära relationer. Webbutbildningen har granskats av sakkunniga och testats på Danderyds sjukhus och därefter utvärderats. Webbutbildningen kommer från och med den 1 september 2017 finnas tillgänglig via det öppna Lärtorget för samtliga vårdgivare. Utbildningen syftar till att ge hälso- och sjukvården grundläggande kunskap om våld i nära relationer och vara ett stöd för vårdgivaren i arbetet att ta fram rutiner. Ett kommande steg i hälso- och sjukvårdens utveckling av arbetet med våld i nära relationer skulle kunna vara att webbutbildningen blir obligatorisk för samtliga vårdverksamheter i länet.

Under 2015 utkom Universitetskanslersämbetet (UKÄ) med en rapport om hur mänskliga rättigheter, mäns våld mot kvinnor och våld mot barn beaktas i högre utbildning. Enligt UKÄ behöver lärosätena vidta flera åtgärder – främst inom områdena våld mot barn och mäns våld mot kvinnor – för att studenterna ska vara rustade att möta utsatta individer och grupper i sin kommande yrkesutövning. Studenter som utbildar sig till läkare, sjuksköterskor, psykologer och arbetsterapeuter nämns särskilt i rapporten. Inom ett par år kan vi förvänta oss att dessa yrkesgrupper har kunskap om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och våld mot barn när de påbörjar sitt patientarbete. En obligatorisk webbutbildning om våld i nära relationer för hälso- och sjukvården medför att redan yrkes-verksamma också besitter den kunskap som nyutexaminerade har fått tillgodogöra sig.

Nationell strategi
I regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor finns också en målsättning om förbättrad kunskap och metodutveckling för berörda yrkesgrupper. I skrivelsen diskuteras även behovet av förbättrad hälso- och sjukvårdsstatistik vad gäller vålds-relaterade skador, dels för mätningar av våldets omfattning och insatser

och dels som underlag för uppföljningsbara indikatorer. Ansvaret för utvecklingen av detta arbete ligger på den nya Jämställdhetsmyndigheten som startar sitt arbete under 2018.

Från 2018 och fram till 2026 har myndigheten i uppdrag att implementera regeringens nationella strategi för att motverka mäns våld mot kvinnor. I flera av regeringens skrivelser och utredningar framhålls hälso- och sjukvården som en mycket viktig aktör i utvecklingen av arbetet med våld i nära relationer. Det är därför tänkbart att hälso- och sjukvården kan komma att få ett utökat ansvar i arbetet med våld i nära relationer.

I detta avseende är det viktigt att följa den nya myndighetens verksamhet som kan komma att beröra hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.

Kunskapscentrum om våld i nära relationer kommer att överföras i höst till Akademiskt primärvårdscentrum inom SLSO och kommer då att verka närmare vårdgivarna.

Förvaltningen bedömer att de ovan beskrivna verksamheterna och åtgärderna, såsom att utbildning om våld i nära relationer görs obligatorisk för samtliga vårdverksamheter, i länet bör utvärderas innan ställning tas till en mer formaliserad certifiering av vårdgivare.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Kitty Kook Wennberg
Avdelningschef